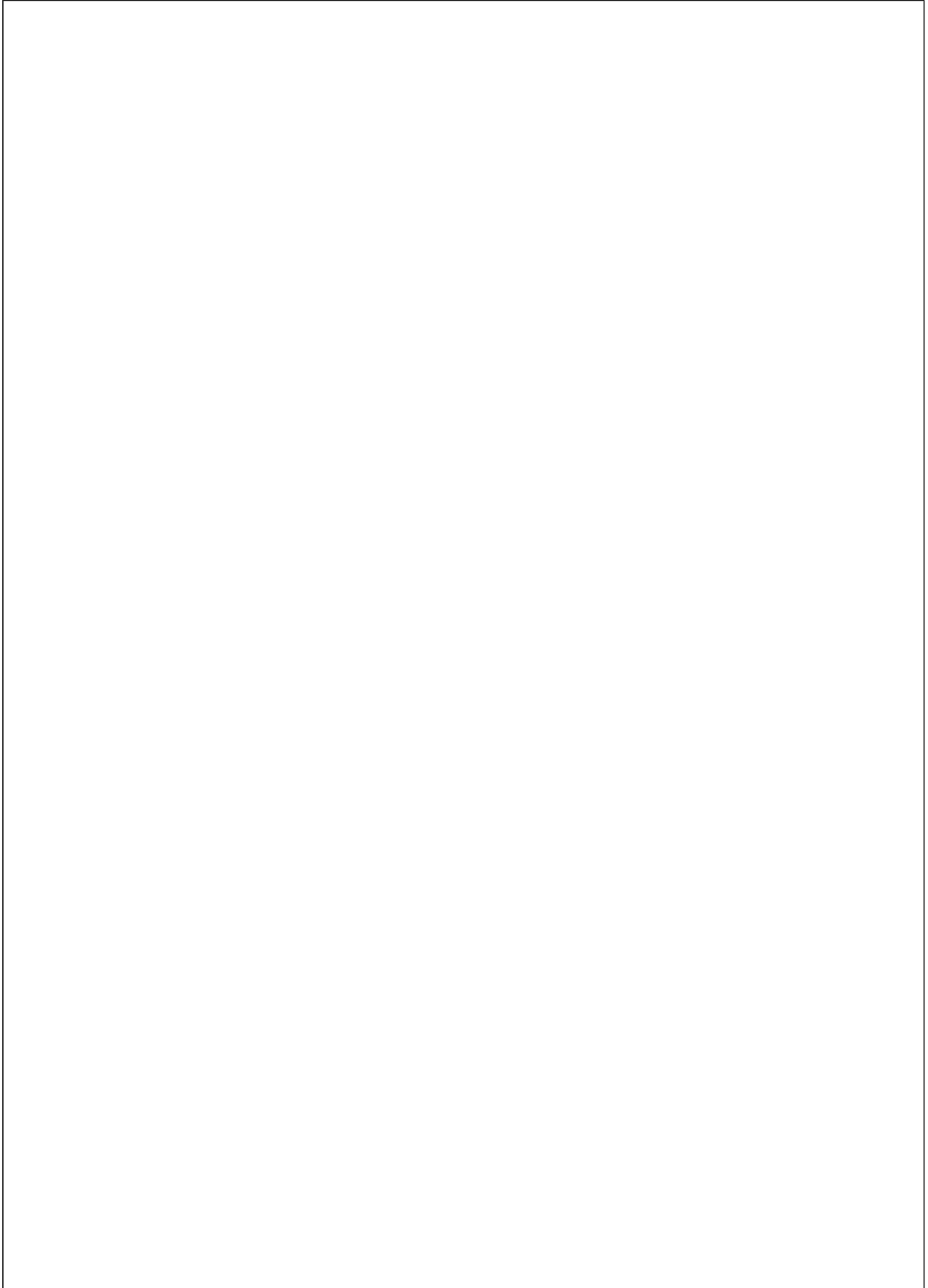

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/211107,Grzegorz-Majchrzak-Nie-badzie-narzedziem-ucisku-i-smierci-d-o-uczynienia-z-polsk.html>
01.03.2026, 03:16

Grzegorz Majchrzak: „Nie bądźcie narzędziem ucisku i śmierci, do uczynienia z polskiej ziemi cmentarza, w którym i Wy zostaniecie pogrzebani”. Solidarnościowy apel na wypadek sowieckiej interwencji z 1981 r.

W latach 1980-1981 działacze „Solidarności” w kilku regionach przygotowali wewnętrzne wytyczne na wypadek strajku generalnego, wprowadzenia stanu wojennego, a także sowieckiej interwencji. Prezydium MKZ w Gdańsku, prócz wspomnianych wytycznych, przygotowało również niespodziewany załącznik na wypadek tej ostatniej – odezwę do żołnierzy sowieckich.

13.12

[Armia Czerwona Stan wojenny ZSRS](#)

W nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. władze PRL – na czele z Wojciechem Jaruzelskim – wprowadziły w Polsce stan wojenny, kończąc w ten sposób tzw. karnawał Solidarności. Zanim jednak do tego doszło, dwukrotnie (w grudniu 1980 r. oraz w marcu 1981 r.) nader prawdopodobna wydawała się „bratnia pomoc” i wkroczenie wojsk Układu Warszawskiego, na czele z oddziałami sowieckimi, do naszego kraju.

Rosnące napięcie

Tak było szczególnie – przynajmniej w ocenie działaczy Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” – wiosną 1981 r., w czasie tzw. kryzysu bydgoskiego. Został on spowodowany pobiciem delegacji związkowej (na czele z szefem Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego w Bydgoszczy) Janem Rulewskim, zaproszonej na posiedzenie Wojewódzkiej Rady Narodowej w tym mieście. Goście, po niespodziewanym przerwaniu posiedzenia WRN, przed punktem, na który przybyli (dot. rolnictwa) zostali (wraz z częścią radnych) na sali obrad, z której siłą usunęli ich funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej, przy okazji bijąc część z działaczy „Solidarności”.

Spowodowało to najpoważniejszy w latach 1980-1981 kryzys między związkiem, a rządzącymi. W jego trakcie działacze „Solidarności” w kilku regionach przygotowali wytyczne na wypadek strajku generalnego, którym groził rządzącym związek, wprowadzenia stanu wojennego, do czego rzeczywiście władze PRL bardzo poważnie się wówczas przymierzały, a także do sowieckiej interwencji. Ta ostatnia możliwość wydawała się tym bardziej prawdopodobna, że w tym czasie na terenie Polski trwały manewry wojsk Układu Warszawskiego „Sojuz 81”.

„Poprzyjcie naszą walkę, którą tutaj toczy my o Waszą wolność i Naszą”

Najbardziej znane tego rodzaju instrukcje powstały w Regionach Mazowsze i Dolny Śląsk. Swoją własną wersję przygotowało również – w dniu 25 marca 1981 r. – Prezydium MKZ w Gdańsku

(instrukcja nr 1 dotyczyła sytuacji strajku generalnego, nr 2 ogłoszenia w odpowiedzi na niego przez władze PRL stanu wyjątkowego oraz nr 3 interwencji z zewnątrz w wyniku „napiętej sytuacji”). Generalnie nie odbiegały one od instrukcji przygotowanych w innych regionach związku. Gdańscy związkowcy nie ograniczyli się jednak do wspomnianych wytycznych, ale przygotowali do nich specjalne, nietypowe załączniki, które miały zostać otwarte

„w przypadku ogłoszenia stanu wyjątkowego, bądź interwencji z zewnątrz”.

Zamierzano wydrukować je w przypadku zaistnienia jednego z tych dwóch zdarzeń. Tymi załącznikami były sygnowane przez Międzyzakładowy Komitet Strajkowy NSZZ „Solidarność” w Gdańsku odezwy (apele) do żołnierzy ludowego Wojska Polskiego, funkcjonariuszy MO i Służby Bezpieczeństwa oraz żołnierzy sowieckich.

Szczególnie interesujące wydają się te skierowane do tych ostatnich – przygotowano ich dwie wersje (dłuższą w języku polskim oraz krótszą po rosyjsku). Stwierdzano w nich m.in.:

„Wasza zbrojna interwencja na naszych ziemiach jest tragedią dla narodu polskiego, jego ludu pracującego miast i wsi, polskich rodzin – matek, ojców i dzieci. Jest zagrożeniem życia i bezpieczeństwa tysięcy niewinnych ludzi. Oznacza zburzenie twórczej pracy, ducha pokoju, tolerancji, wolności i sprawiedliwości, którym staraliśmy się kierować wobec naszych rodaków, jak i innych państw i narodów nas otaczających. Waszą obecność wykorzystuje się by zniszczyć zdobycze polskiej klasy robotniczej z sierpnia 1980 r. i sprawiedliwą płacę, prawo do odpoczynku, prawo do prawdy i własnych przekonań, a więc tego, co jest zgodne z ideałami socjalizmu, co jest bliskie wszystkim narodom i ludziom pracy”.

Stwierdzano również, że żołnierzy sowieccy zostali oszukani, gdyż

„propaganda radziecka w kłamliwy sposób przedstawiła sytuację w Polsce”,

a kreowany przez nią obraz sytuacji w Polsce i samej „Solidarności” jest nieprawdziwy, fałszywy. Po czym zaapelowano do nich:

„Żołnierze, nie dopuście do tego, by imię Waszej armii i Waszych narodów zostało przekłęte przez naród Polski, tak jak uczynili to Węgrzy w 1956 r. i Czesi w 1968 r. Nie bądźcie narzędziem ucisku i śmierci, do uczynienia z polskiej ziemi cmentarza, w którym i Wy zostaniecie pogrzebani. Będziemy się bronić, mimo, że w tej chwili jesteśmy bezbronni i dążyć do zabicia jak największej liczby żołnierzy”.

Wyrażano przy tym nadzieję, że do tego nie dojdzie, a także naiwną wiarę, że żołnierze sowieccy będą w stanie

„przeciwstawić się haniebną woli agresorów, oprawców, emisariuszy przemocy i bezprawia”.

Na koniec zaś wzywano:

„Poprzyjcie naszą walkę, którą tutaj toczymy o Waszą wolność i Naszą”.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Armia Czerwona, stan wojenny, ZSRS

Artykuł